

Balón!

Autor: Jon Schwarz

A když byly odhaleny, Eisenhowerova administrativa o tom nestoudně lhala.

Minulý týden velký čínský **balón** letící nad Spojenými státy zcela zaujal pozornost amerických médií.

Před sobotním sestřelení balónu Spojenými státy čínská vláda **uvedla**, že jde o „civilní balón, používaný především pro meteorologický výzkum“. Pentagon naopak **tvrdí**, že si je „vysoce jist“, že balón prováděl špionáž.

Je pochopitelné, že je vláda USA podezřívavá, vzhledem k tomu, že Amerika v roce 1956 vyslala přes Sovětský svaz i Čínu špionážní balóny přesně stejné velikosti – a poté tvrdila to stejné, co dnes Čína o tom, co prováděla.

Balóny, které USA používaly, byly kupodivu vyráběny General Mills. Nadnárodní potravinářská společnost General Mills popisuje své poslání jako „vyrábět jídlo, které svět miluje“, a dnes je určitě nejlépe známá pro své výrobky jako Cheerios, Chex nebo Lucky Charms. Ale společnost se v příspěvku na svém blogu z roku 2011 (**The “daddy” of the balloon industry**, 4. srpna 2011) chlubila, že najala „otce“ balónového průmyslu, a to díky divizi leteckého výzkumu, kterou založila v roce 1946. (Další divize General Mills vyrobila **ponorku Alvin**, která prozkoumala Titanic.)

USA v padesátých letech 20. století poslaly „meteorologické“ balóny, aby špehovaly Sovětský svaz a Čínu | 2

Balóny General Mills byly dodány americkému letectvu pro projekt Genetrix, tajný program pro shromažďování elektronických a fotografických informací o komunistických zemích. Národní úřad pro průzkum ministerstva obrany vydal v roce 2012 knihu s názvem „**HEXAGON (KH-9) Mapping Camera Program and Evolution**“, která pojednává o projektu Genetrix.

Balóny byly vysoké zhruba 61 metrů. CBS dnes uvedla, že čínský balón „byl pravděpodobně vysoký až 200 stop“ (**1 stopa = 0,3048 m**, pozn. DP) v příběhu se senzacechtivým titulkem „**Podezřelý čínský špionážní balón sestřelený nad Atlantikem byl vyšší než Socha svobody**“. Možná si Číňané vybrali balón této velikosti kvůli zákonům aerostatického vztlaku, nebo to možná udělali, aby se vysmívali naší svobodě.

Podle **knihy NRO**,

Krycím příběhem o existenci velkých balónů bylo, že projekt byl součástí celosvětového meteorologického průzkumu... k zajištění důležitých vědeckých dat ve vysokých nadmořských výškách ve spojení s **Mezinárodním geofyzikálním rokem**.

Mezinárodní geofyzikální rok byl, jak v té době **prohlásil** prezident Dwight Eisenhower, představován jako příklad „schopnosti všech národů harmonicky spolupracovat pro společné dobro“. Na první pohled to vypadá nechutně cynicky. Ale možná to byl jen Eisenhower, který věřil, že americká špionáž je obecným dobrem a že všichni tahají za jeden provaz, aby udělali svou část, špióni i špehovaní.

„HEXAGON“ zaznamenává, že první z 512 balónů byl vypuštěn 10. ledna 1956. Sovětský svaz si ale rychle všiml, co se děje, a program byl pozastaven o necelý měsíc později 6. února po protestech politbyra.

Z 512 balónů se zachovalo pouze 54. Kniha NRO však uvádí, že těchto 54 balónů poskytlo fotografie 2 838 000 čtverečních kilometrů „čínsko-sovětské oblasti“. To bylo poměrně hodně, téměř jedna desetina rozlohy Sovětského svazu a Číny dohromady.

Film byl vyhodnocen týmem analytiků americké armády a námořnictva, CIA, Royal Air Force, Velitelství strategického letectva (**Strategic Air Command**) a **Letectva Dálného východu** (Far East Air Force - zde je pravděpodobně míněna část britského Královského letectva, pozn. DP). „HEXAGON“ optimisticky tvrdí, že „film byl velice užitečný. Byly zaměřeny nové cíle a rovněž bylo možné potvrdit zpravodajské informace o dříve známých cílech.“

Sedmého února 1956 se Eisenhowerův ministr zahraničí John Foster Dulles na tiskové konferenci zdlouhavě a zároveň trapně rozmluvil o špionážních balónech. A především, přímo lhal. „Informace, které se hledají,“ řekl, „nejsou v podstatě ani vůbec vojenské informace.“

DĚLSKÝ POTÁPĚČ

USA v padesátých letech 20. století poslaly „meteorologické“ balóny, aby špehovaly Sovětský svaz a Čínu | 3

Jaký byl tedy cíl USA se všemi těmito balóny? Proč, přece abychom pomohli celému lidstvu: „Shromažďují mimořádné množství nových a užitečných informací o proudech **tryskového proudění**. ... [Jsou] součástí projektu, který má celosvětový význam.“

Na otázku, zda si „Spojené státy myslí, že mají právo posílat tyto balóny v určité výšce kamkoli po celém světě,“ odpověděl Dulles: „Ano, myslím, že to tak cítíme. Poté velkoryse připustil, že by se měly USA „pokusit“ vyhnout území jiných zemí, kterým se to nelíbí. Tato velkorysost se zjevně nevztahovala na americké (a britské) lety U-2 s posádkou nad Sovětským svazem, které začaly o několik let později.

David Haight, archivář v Eisenhowerově prezidentské knihovně, napsal v roce 2009 článek „**Ike a jeho špióni na obloze**“. Na základě záznamů z jednání Bílého domu v něm píše: „Eisenhower povolil programy leteckého shromažďování zpravodajských informací, aby bylo možné lépe posoudit vojenské schopnosti Sovětského svazu, Číny a dalších zemí komunistického bloku zahájit překvapivý útok na Spojené státy. .“ Jinými slovy, USA považovaly své programy balónů a U-2 za v podstatě obranné.

Pokud se skutečně prokáže, že čínský balón prováděl špionáž, je pravděpodobné, že USA chápalo tuto činnost stejným způsobem. Historické záznamy prokazují, že země téměř vždy chápou své činy, i ty nejagresivnější, jako pochopitelný pokus chránit se před nebezpečným nepřítelem. Ale to, co prováděly USA v roce 1956 Sovětskému svazu a Číně tak nepřipadalo. Takže by se Čína neměla divit, že to dnes někteří v USA tak necítí.

V každém případě není lekce ze současného balónového rozruchu jasná. Je možné, že Čína zaostává za USA o 70 let – buď v meteorologickém výzkumu nebo ve špionážní technologii, nebo v obojím. Jsou však lidé, kteří věří, že jsme na pokraji **balónové revoluce** – a toto je pouze první výstřel v tom, co zní jako něco zábavného, ale nemělo by být: **balónová válka**.

Článek Jona Schwarze **U.S. Sent „Weather“ Balloons to Spy on China and the Soviet Union in the 1950s** vyšel na stránkách The Intercept 7. února 2023.